

Pradžia>Teisės specialistų paieška>Teisinių profesijų rūšys

Teisinių profesijų rūšys

Slovakija

Šiame puslapyje apžvelgiamos teisininkų profesijos Slovakijoje.

Teisininkų profesijos. Įvadas

Prokurorai

Sistema

Slovakijos Respublikos **prokuratūra** yra nepriklausoma valstybės institucija, kuriai vadovauja **generalinis prokuroras**. Veikdama pagal savo įgaliojimus, prokuratūra gina asmenų, juridinių asmenų ir valstybės teises ir teisėtus interesus.

Slovakijos Respublikos prokuratūrai valstybės biudžete skirtas atskiras biudžeto skyrius.

Prokuratūros ir generalinio prokuroro statusą ir funkcijas reglamentuoja **Slovakijos Respublikos Konstitucija** (149 straipsnis) ir **Prokuratūros įstatymas Nr. 153 /2001**, kuriuo taip pat reglamentuojami generalinio prokuroro ir kitų prokurorų įgaliojimai. Be to, šiuo įstatymu reglamentuojamas prokuratūros veiklos organizavimas ir valdymas. Prokurorų statusas, teisės ir pareigos nustatyti **Prokurorų ir prokurorų stažuotojų įstatyme Nr. 154/2001**.

Hierarchinė struktūra

Prokuratūros, kaip teisės gynimo institucijos, organizacinė struktūra turi būti hierarchinė. Prokuratūra užtikrina vienodą įstatymų ir kitų visuotinai taikomų teisės aktų taikymą, taip pat vienodą baudžiamosios politikos taikymą.

Prokuratūros sistemoje nustatyta prokurorų hierarchija. Visi prokurorai yra pavaldūs generaliniam prokurorui.

Įgaliojimai

Prokuratūros įgaliojimai:

vykdyti asmenų, įtariamų padarius nusikaltimą, baudžiamąjį persekiojimą ir prižiūrėti, kaip laikomasi įstatymų prieš pradėdant atitinkamą įstatymu grindžiamą

baudžiamąjį persekiojimą ir per parengiamąjį procesą;

užtikrinti, kad asmenys, kuriems buvo atimta laisvė arba kurių laisvė buvo apribota teismo sprendimu ar kitos įgalios valstybės įstaigos sprendimu, būtų

kalinami teisės aktų reikalavimus atitinkančiose vietose ir juos atitinkančiomis sąlygomis;

vykdyti įgaliojimus teismo procese;

atstovauti valstybei teismo procese pagal atitinkamus teisės aktus;

prižiūrėti, kad administracinės institucijos įstatymais apibrėžtu mastu laikytųsi teisės aktų;

vykdyti savo įgaliojimus tarptautinio bendradarbiavimo srityje, kaip nurodyta atitinkamuose teisės aktuose, įstatymais nustatytu būdu paskelbtose tarptautinėse sutartyse ir teisiškai privalomuose ES aktuose;

dalyvauti rengiant ir įgyvendinant įstatymų ir kitų visuotinai taikomų teisės aktų pažeidimų prevencijos priemones;

padėti šalinti nusikalstamų veiksmų priežastis ir sąlygas, taip pat įgyvendinti nusikaltimų prevenciją ir užkardymą;

padėti rengti teisės aktus (dalyvauti teisėkūros procese);

atlikti kitas pareigas, nustatytas specialiuoju įstatymu ar aktu arba įstatymų nustatyta tvarka paskelbta tarptautine sutartimi.

Pareigos

Generalinis prokuroras ir atskiri prokurorai atlieka visas pareigas, kurias apima prokuratūros įgaliojimai, ir įgyvendindami savo pareigas bei įsipareigojimus naudojami visomis įstatymų numatytais priemonėmis. Jie privalo:

įgyvendinti (jų žiniomis ir įsitikinimu) Slovakijos Respublikos Konstituciją, konstitucinius ir kitus įstatymus, įstatymų nustatyta tvarka paskelbtas tarptautines sutartis ir kitus visuotinai taikomus teisės aktus;

gerbti ir ginti žmogaus orumą, pagrindines žmogaus teises ir laisves ir vengti bet kokios diskriminacijos;

ginti viešąjį interesą;

veikti iniciatyviai, sąžiningai, nešališkai ir nepagrįstai nedelsiant.

Hierarchija

Slovakijos Respublikos prokuratūros **organizacinę sistemą** sudaro šios **institucijos**:

Generalinė prokuratūra yra aukščiausioji institucija, vadovaujanti prokuratūros sistemai. Generalinę prokuratūrą sudaro:

Specialioji prokuratūra, įkurta korupcijos ir organizuoto nusikalstamumo atvejams išaiškinti ir patraukti už juos baudžiamojon atsakomybėn;

regioninės prokuratūros (8), savo regione vadovaujančios apylinkės prokuratūroms; taip pat

apylinkės prokuratūros (55).

Generalinės prokuratūros būstinė įsikūrusi Bratislavoje.

Pavaldžių prokuratūrų būstinės ir **veiklos teritorijos** atitinka atitinkamų teismų būstines ir veiklos teritorijas. Tačiau būstinės ir teritorinė jurisdikcija neatitinka šalies administracinio teritorinio suskirstymo.

Prokurorai atlieka savo pareigas **tamybinių santykių** pagrindu; jie nustatomi skiriant prokurorus į pareigas. Prokurorus **į prokuroro pareigas neribotam laikotarpiui** skiria generalinis prokuroras. Prieš pradėdami eiti pareigas prokurorai turi duoti priesaiką be išlygų.

Kvalifikacija

Prokurorai turi būti **Slovakijos piliečiai** ir atitikti tam tikras **sąlygas**. Jie turi:

paskyrimo dieną būti ne jaunesni kaip 25 metų;

turėti Slovakijos Respublikos universiteto teisės fakulteto teisės magistro laipsnį arba užsienio universiteto išduotą pripažintą ir teisės magistro laipsnį atitinkantį pažymėjimą; jeigu prokuroras pirmiausia įgyja bakalauro laipsnį, o tada – magistro laipsnį, abu laipsniai turi būti teisės srityje;

būti visiškai veiksniūs ir tinkamos sveikatos prokuroro funkcijoms atlikti;

nebūti anksčiau teisti ir būti neprikaištingos reputacijos, kad tinkamai vykdytų savo funkcijas;

labai gerai mokėti slovakų kalbą;

turėti nuolatinę gyvenamąją vietą Slovakijos Respublikoje;

nebūti politinės partijos ar politinio judėjimo nariais;

būti išlaikę prokuroro egzaminą;

būti sėkmingai praėję atrankos procedūrą, nebent teisės aktais numatyta kitaip;

duoti raštišką sutikimą dėl jo paskyrimo konkrečios prokuratūros prokuroru.

Prokuroro egzaminui gali registruotis tik **prokuroras stažuotojas**. Kandidatai į laisvas prokurorų stažuotojų darbo vietas atrankami vykdant atrankos egzaminą.

Teismo ekspertų egzaminai, advokatų egzaminai ir notarų egzaminai pagal įstatymus taip pat pripažįstami prokuroro egzaminais.

Paaukštinimas į vyriausiojo prokuroro pareigas arba aukštesnes pareigas įmanomas tik praėjus **atrankos procedūrai ir Prokurorų tarybos konsultacijai**.

Prokuroras gali būti siunčiamas laikinai eiti pareigas kitoje prokuratūroje tik jo sutikimu. Nesant tokio sutikimo, prokurorai gali būti laikinai komandiruojami eiti

pareigas kitoje prokuratūroje ilgiausiai 60 darbo dienų per kalendorinius metus, jeigu tai būtina, kad atitinkama prokuratūra tinkamai atliktų savo funkcijas.

Prokurorai gali būti perkelti į kitą prokuratūrą tik jų sutikimu ar prašymu arba kai jie perkeliama dėl drausminių priežasčių.

Generalinis prokuroras gali **nušalinti** prokurorą, jei jis patrauktas baudžiamojon atsakomybėn dėl tyčinio nusikaltimo arba dėl aplaidaus nusikaltimo vykdant prokuroro pareigas, arba jei jam iškelta drausmės byla dėl veiksmų, kurie galėtų būti pagrindas atleisti jį iš prokuroro pareigų.

Prokuroro tarnybiniai santykiai gali būti **nutraukti** tik dėl įstatymuose nustatytų priežasčių.

Funkcijos ir pareigos

Prokuroras prižiūri, kaip laikomasi teisės aktų prieš pradėdant baudžiamąjį persekiojimą ir parengiamojo proceso metu. Įgyvendindami priežiūros funkcijas, prokurorai turi įgaliojimus:

duoti privalomus nurodymus policijos darbuotojams prieš pradėdant baudžiamąją bylą, atliekant nusikalstamų veikų tyrimą bendra bei pagreitinata tvarka, ir nustatyti bylos nagrinėjimo terminus; visi nurodymai turi būti įtraukti į atitinkamos bylos medžiagą;

reikalauti pateikti bylas, dokumentus, medžiagą ir policijos atliekamo tyrimo būklės ataskaitas, kai baudžiamasis persekiojimas jau pradėtas, siekiant nustatyti, ar policija nedelsdama pradėjo baudžiamąjį persekiojimą ir veikia tinkamai;

dalyvauti policijos veiksmuose, atlikti individualius tyrimo veiksmus arba atlikti visą tyrimą ar pagreitintą tyrimą, taip pat priimti nutarimą bet kurioje byloje; tai darydamas prokuroras privalo vadovauti įstatymu; prokurorų nutarimai gali būti skundžiami tokia pat tvarka kaip ir policijos sprendimai;

grąžinti bylą policijai ir nurodyti papildyti tyrimą ar pagreitintą tyrimą ir nustatyti tam terminą; prokuroras praneša kaltinamajam ir nukentėjusiajam apie bylos grąžinimą;

panaikinti neteisėtus ar nepagrįstus policijos sprendimus ir pakeisti juos savo nutarimais; jei policijos sprendimą prokuroras pakeičia savo nutarimu ne bylos šalies skundo pagrindu, prokuroras gali per 30 dienų nuspręsti nutraukti baudžiamąjį persekiojimą arba perduoti bylą kitai institucijai; prokuroro nutarimas ir policijos sprendimas gali būti skundžiami; prokuroras taip pat gali duoti privalomus nurodymus pradėti tyrimą ir pagreitintą tyrimą;

perimti bylą iš policijos pareigūno ir imtis veiksmų, kad ji būtų perduota kitam (-iems) policijos pareigūnui (-ams);

imtis veiksmų siekiant užtikrinti, kad policijos tyrėjas atliktų ginkluotų saugumo pajėgų nario padarytos nusikalstamos veikos tyrimą ar pagreitintą tyrimą; iki tokių veiksmų prokurorai paprašo Inspekcijų tarnybos vadovo nuomonės; panašių veiksmų prokurorai gali imtis atlikdami muitinės pareigūnų padarytą nusikalstamų veikų tyrimus ar pagreitintus tyrimus.

Tik **prokuroras** turi įgaliojimus:

pareikšti kaltinimus;

su kaltinamuoju sudaryti susitarimą dėl kaltės ir baismės ir pateikti pasiūlymą teismui, kad toks susitarimas būtų patvirtintas;

sustabdyti baudžiamąjį persekiojimą;

nutraukti arba laikinai nutraukti baudžiamąjį persekiojimą;

patvirtinti susitaikymą ar ikiteisminį susitarimą ir nutraukti baudžiamąjį persekiojimą;

priimti nutarimą konfiskuoti kaltinamojo turtą ir nustatyti, koks turtas nekonfiskuotinas, arba grąžinti konfiskuotą turtą;

užtikrinti nukentėjusiojo reikalavimą, atmesti arba iš dalies atmesti tokį reikalavimą ar panaikinti tam tikrą reikalavimo dalį;

priimti įsakymą ekshumuoti palaikus;

prašyti sutikimo pradėti asmens baudžiamąjį persekiojimą arba jį suimti tuo atveju, kai reikia Slovakijos Respublikos Nacionalinės Tarybos, Slovakijos

Respublikos teismų tarybos, Konstitucinio Teismo arba Europos Parlamento sutikimo;

kreiptis į teismą su prašymu dėl kaltinamojo suėmimo ar suėmimo termino pratęsimo;

pateikti prašymą išduoti orderį dėl kaltinamojo grąžinimo iš užsienio;

atlikti ikiteisminį ekstradicijos bylos tyrimą, jei įstatymuose nenumatyta kitaip;

kompetentingos užsienio institucijos prašymu kreiptis į teismą su prašymu laikinai areštuoti asmens turtą, jei užsienyje pradėtas šio asmens baudžiamasis persekiojimas, arba turto dalį, kuri yra Slovakijos Respublikos teritorijoje.

Vykdydami savo **priežiūros įgaliojimus, kuriais siekiama užtikrinti, kad asmenų, kuriems atimta laisvė**, arba asmenų, kurių laisvė apribota, kalinimo vietos atitiktų teisės aktų reikalavimus, prokurorai turi užtikrinti, kad tokie asmenys minėtose vietose būtų kalinami tik remiantis teismo sprendimu arba kitos įgaliotos valstybės įstaigos sprendimu ir kad atitinkamose vietose būtų laikomasi įstatymų ir kitų visuotinai taikomų teisės aktų.

Civilinėse bylose prokuroras turi tokius įgaliojimus:

prašyti iškelti civilinę bylą, siekiant:

skirti 12–14 metų asmeniui apsauginę reabilitaciją, jeigu jis padarė nusikalstamą veiką, už kurią pagal Baudžiamąjį kodeksą baudžiama iki gyvos galvos;

paskelbti streiką arba blokavimą neteisėtu;

nustatyti valstybės turto perdavimo neteisėtumo faktą pagal Lėšų kilmės įrodymo privatizavimo atveju įstatymą, Valstybės turto perdavimo kitiems asmenims sąlygų įstatymą arba Valstybės turto valdymo įstatymą;

tikrinti bet kokio administracinės institucijos priimto sprendimo teisėtumą tais atvejais, kai nepriimamas prokuroro pareikštas prieštaravimas;

panaikinti neteisėtą savivaldybės sprendimą, jei savivaldybė nepanaikino sprendimo gavusi prokuroro prieštaravimą;

įstoti į bet kurią ne ginčo tvarka nagrinėjamą civilinę bylą, išskyrus bylą dėl santuokos nutraukimo. Jeigu byla dėl santuokos nutraukimo sujungiama su byla, kurioje nustatomi sutuoktinių santykiai su jų nepilnamečiais vaikais po santuokos nutraukimo, į tą bylos dalį prokurorai gali įstoti.

Ginčo tvarka nagrinėjamos civilinėse bylose prokurorai gali:

pareikšti ieškinį tais atvejais, kai valstybė reikalauja susigrąžinti turtą dėl nepagrįsto praturtėjimo, kai siekiama nustatyti nuosavybę, kai pažeidžiamos visuotinai taikomo teisės akto nuostatos arba kai tai numatyta konkrečiame teisės akte;

įstoti į vykstantį procesą tais atvejais, kai valstybė, valstybės sukurtas juridinis asmuo, valstybės įmonė, juridinis asmuo, kurio nuosavybės dalis priklauso valstybei, savivaldybės institucija arba aukštesnis teritorinis vienetas yra viena iš proceso šalių, arba tais atvejais, kai nagrinėjama civilinė atsakomybė už žalą, padarytą vykdant viešosios valdžios funkcijas.

Prižiūradamas, kaip viešojo administravimo institucijos laikosi įstatymų ir kitų visuotinai taikomų teisės aktų, prokuroras turi teisę **patikrinti teisėtumą:**

viešojo administravimo institucijų priimtų visuotinai taikomų teisės aktų;

viešojo administravimo institucijų priimtų vidaus administracinių taisyklių, siekiant užtikrinti viešojo administravimo funkcijų vykdymą;

individualiais atvejais priimtų sprendimų viešojo administravimo klausimais;
viešojo administravimo institucijų veiksmų priimančias taisykles ir sprendimus viešojo administravimo srityje.

Teisėjai

Sistema

Teismo darbuotojai

Vyriausiasis administratorius-padėjėjas (382 Kb)

Teismo kancleris (295 Kb)

Vyresnysis teismo pareigūnas (460 Kb)

Aukščiausiojo Teismo teisėjo padėjėjas (291 Kb)

Advokatai

Teisinių duomenų bazės

Daugiau informacijos galima rasti Slovakijos advokatūros [interneto svetainėje](#).

Solisitoriai / patarėjai teisės klausimais

Teisinių duomenų bazės

Daugiau informacijos galima rasti Slovakijos teisinės pagalbos centro [interneto svetainėje](#).

Notarai

Slovakijos Respublikos notariai privalo turėti **teisinio išsilavinimo laipsnį**.

Notaro funkcija – įgyvendinti prevencinį teisingumą ir išduoti patvirtintus oficialius dokumentus..

Notarų veiklą prižiūri Teisingumo ministerija.

Notarai turi būti Slovakijos Respublikos **notarų rūmų** nariai.

Teisinių duomenų bazės

Notarų rūmų [interneto svetainėje](#) yra tik notarams skirtas intranetas. Prieiga **nemokama**, tačiau galima rasti tik ribotą informaciją.

Duomenų bazėje galima susipažinti su tokia informacija:

viešaisiais registrais,

notarų sąrašu (nurodyti kontaktiniai duomenys, kalbų mokėjimas, darbo valandos),

teisės aktais.

Paskutinis naujinimas: 16/05/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.